

УДК 332.12 (477)

ПРОЦЕСИ КЛАСТЕРИЗАЦІЇ ТА СТВОРЕННЯ ІНДУСТРІАЛЬНИХ ПАРКІВ ЯК ІНСТРУМЕНТ РЕГІОНАЛЬНОГО РОЗВИТКУ

Верховод І.С.

кандидат економічних наук, доцент,
Мелітопольський державний педагогічний університет
імені Богдана Хмельницького

У статті проаналізовано теоретичні основи кластеру, характерні особливості і переваги кластерних формувань. Обґрунтовано методологічні основи створення та функціонування індустріальних парків на прикладі індустріального парку «Мелітополь». Зроблено попереднє визначення основних ресурсів, витрат та планових надходжень фінансових коштів. Підкреслено, що інвестування на території індустріального парку є сприятливою для інвестора формою ведення бізнесу й одночасно ефективним механізмом державної промислової й інвестиційної політики та політики регіонального розвитку. Визначено ключові завдання щодо створення індустріального парку, пріоритетні напрямки його діяльності. Зроблено прогноз фінансових результатів, надходжень в розрізі міського бюджету на період 2018 – 2022 роки та розрахунок прогнозних інвестицій. Акцентовано, що створення індустріального парку у місті Мелітополь стане точкою зростання економіки регіону.

Ключові слова: кластер, індустріальний парк, конкурентоспроможність кластерних формувань, інвестиційно-інноваційна політика, регіональний розвиток.

Постановка проблеми. Негативні тенденції розвитку української економіки впродовж останніх років та невтішні прогнози щодо їхнього продовження вимагають пошуку синергетичних механізмів стимулювання економіки, здатних активізувати економічну й інвестиційну діяльність і одночасно забезпечити структурно-технологічну модернізацію виробничого комплексу. В умовах жорсткої конкуренції, глобалізації та обмежень Світової організації торгівлі, Україна має шукати альтернативні форми захисту власного ринку та нові можливості для розвитку промисловості.

Важливою і актуальною тенденцією сучасного світового економічного розвитку стали процеси економічної кластеризації, направлені на підвищення конкурентоспроможності економічних суб'єктів на мікро, мезо- і макрорівнях. Зміст кластеризації полягає у прискоренні економічного розвитку і підвищенні конкурентоспроможності окремих економічних суб'єктів (підприємств, регіонів, країн, окремих територій і міст) шляхом використання переваг суспільного поділу праці і ущільнення їх науково-виробничої взаємодії в результаті так званих кластерних об'єднань. Кластери, які є втіленням складної системи взаємозв'язків між економічними суб'єктами, дозволяють підсилити корисний ефект від підприємницької діяльності і виступають дієвим інструментом організації економіки, контролю економічної діяльності, підвищенню конкурентоспроможності як окремих суб'єктів господарювання, так і регіонів, країн, макроінтеграційних угруповань в цілому [1, с. 44].

Одним з таких проявів кластеризації виступають індустріальні парки, створення яких в Україні є надзвичайно актуальним завданням.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Ґрунтовними дослідженнями розвитку теорії кластерів

є роботи всесвітньовідомих науковців П. Кругмана, М. Портера, А. Скотта. Обґрунтуванню необхідності та окремим аспектам кластеризації в Україні присвячено праці О. Амоші, П. Бубенко, В. Гесця, Т. Дерев'янка, М. Дмитерко, Н. Каніщенко, М. Кропивко, І. Мартиняк, О. Марченко, С. Онишко, П. Саблука, С. Соколенко та ін.

Заслужують на увагу визначення кластеру, що були сформульовані вітчизняними дослідниками:

– кластер – добровільне об'єднання підприємств, які тісно співпрацюють з науковими установами та місцевою владою з метою підвищення конкурентоспроможності власної продукції та сприяння економічному розвитку регіону. Кластерний підхід дозволяє поєднати всі переваги співробітництва між компаніями та поглиблення їх спеціалізації, створюючи значний мультиплікативний ефект в економіці [2];

– кластер в організації виробництва – це об'єднання взаємодоповнюючих підприємств, організацій і зв'язаних з ними за географічною й функціональною ознаками органів державного управління, наукових закладів тощо на засадах спільної діяльності на певній території з виробництва конкурентоспроможної на внутрішньому і зовнішньому ринках продукції та збільшення прибутків учасників кластера [3].

Характерною особливістю і перевагою кластерних формувань є те, що увага концентрується не на самих підприємствах, а на взаємовідносинах між підприємствами та установами, які входять до складу кластера. А взаємовідносини будуються, насамперед, на засадах кооперації, відкритості, довіри та довгострокових договірних стосунків. Саме створення нових ефективних зав'язків між учасниками об'єднання породжує властивості, якими не володіє

жодний із учасників, що забезпечує комплексну систему генерації знань, перетворення їх в інновації, а також подальшу комерціалізацію останніх [4, с. 64].

Але теоретико-методологічні основи створення індустріальних парків в Україні та їх вплив на економіку регіонів країни є актуальним аспектом наукового пошуку, заслугове детального розгляду і подальшого вивчення.

Формулювання цілей статті. Метою статті є обґрунтування методологічних основ створення та функціонування індустріальних парків на прикладі індустріального парку «Мелітополь», включаючи попереднє визначення основних завдань, витрат та планових надходжень фінансових коштів.

Виклад основного матеріалу. Кластеризація набуває широкого визнання у світі як основний інструмент розвитку конкурентоспроможності, стимулювання інновацій, залучення інвестицій, створення нових технологій. Досвід розвинених країн свідчить, що можливості кластерного підходу використовують для вирішення завдань, спрямованих на підйом економіки окремих галузей і регіонів. Кластери залучають набагато більше інвестицій, ніж окремі (поодинокі) компанії. Цьому, як правило, сприяють мультиплікативне підсилення дій підприємств, які об'єднуються для досягнення спільної мети – підвищення індивідуальної конкурентоспроможності на основі використання сумарних конкурентних переваг.

Визначальним у високій конкурентоспроможності кластерних формувань є:

- з одного боку – використання конкурентних переваг територій, на яких концентрується те або інше виробництво (наявність та якість ресурсів, кваліфікація і вартість робочої сили, територіальне розміщення, природно-кліматичні умови тощо), що дає змогу використати дані переваги для виробництва конкурентоспроможного продукту й підвищення доходів жителів і бюджетів цих територій. З такого погляду кластери виконують функцію своєрідних «точок зростання» регіональних економік, а подекуди й держав в цілому;

- з іншого – посилення конкурентних переваг через налагодження прямих зв'язків між учасниками кластера (як формальних, так і неформальних), що формуються для спільної діяльності з великотоварного виробництва і конкурентоспроможного продукту – окремих учасників без співпраці з іншими та спеціалізації не може налагодити ефективне виробництво. Одночасно ще й конкуренція партнерів та інтенсивний обмін інформацією і взаємними вимогами, які спонукають їх до запровадження інновацій [3, с. 6]. Кластери вигідні усім: університетам, які мають зв'язок з реальною економікою і можуть передавати знання і розробки; стартапам, які отримують консультування і підтримку для створення власного бізнесу; державі, яка таким чином сприяє інноваційному розвитку економіки і середнього класу; місцевим спільнотам, які утримують в себе креативний клас та інновації [5].

Кластер, як система підприємств, організацій, окремих осіб, може мати потенціал, який переви-

щує просту суму потенціалів окремих складових. Цей приріст виникає як результат співпраці і ефективного використання можливостей партнерів в тривалому періоді, поєднання кооперації і конкуренції. Компанії виграють, маючи можливість ділитися позитивним досвідом і знижувати витрати, спільно використовувати одні і ті ж послуги та постачальників.

Процес формування мережі індустріальних парків в Україні розглядався насамперед як інструмент територіального розвитку. Його було започатковано прийняттям у 2006 році Концепції створення індустріальних (промислових) парків в Україні [6].

Індустріальний парк (ІП) – це визначена нормативними документами певна територія, облаштована технологічною інфраструктурою, у межах якої учасники індустріального парку можуть здійснювати господарську діяльність у сфері промислового виробництва, науково-дослідну діяльність, діяльність у сфері інформації і телекомунікацій. У якості додаткового і вагомого бонусу підприємства, що працюють в індустріальному парку, мають низку податкових і законодавчих пільг, зокрема:

- звільнення від податку на прибуток на перші п'ять років і на 50% в наступні п'ять;
- звільнення від ввізного мита на обладнання й устаткування;
- розстрочення сплати ПДВ на 60 днів на ввезення обладнання і устаткування;
- податкові пільги з боку місцевої влади (без гарантії);
- гарантії на 15 років відсутності погіршення податкових умов.

Така державна підтримка сприятиме активізації інвестиційної діяльності, зростанню обсягів прямих інвестицій в країну, стимулюванню промислового виробництва, створенню нових високотехнологічних виробництв та сотень тисяч високопродуктивних робочих місць. А також – збільшенню обсягів та асортименту випуску експортоорієнтованої продукції та, як наслідок, підвищенню конкурентоспроможності економіки. Розвиток мережі індустріальних парків забезпечить створення нових робочих місць для громадян України та відповідно – наповнення місцевих бюджетів через гарантовану законом сплату податку з доходів фізичних осіб.

Ці законодавчі пільги є одним з ключових чинників для продовження процесу децентралізації, а саме подальшого зміцнення фінансової незалежності територіальних громад. Вони надають органам місцевого самоврядування можливість скористатися законним правом на створення індустріальних парків на території будь-якої з територіальних громад, внаслідок чого можуть бути створені умови для сприяння активному розвитку малого і середнього бізнесу на місцевому рівні. Індустріальні парки можуть стати однією з форм ведення бізнесу і допомагати залучати інвестиції. Але їх основою має стати надання зручного виробничого майданчика для розміщення компаній, які вже вийшли на ринок і не потребують митних та податкових пільг [7].

Інвестування на території індустріальних парків є сприятливою для інвестора формою ведення бізнесу й одночасно ефективним механізмом державної промислової й інвестиційної політики та політики регіонального розвитку. Сприяння створенню індустріальних парків віднесено до пріоритетних напрямів удосконалення інвестиційно-інноваційної політики. Державна стратегія регіонального розвитку на період до 2020 року [8] розглядає створення індустріальних парків як механізм запобігання зростанню диспропорцій, що гальмують розвиток регіонів. Стратегією передбачено надання державної підтримки суб'єктам господарювання, що створюють індустріальні парки як «точки зростання» та розв'язують проблеми зайнятості населення, активізації економічної ініціативи, розвитку підприємництва на місцевому рівні.

Покращення рівня життя мешканців будь-якого міста можливе за умови стабільного зростання міської економіки. Тільки економічне зростання призведе до зростання доходів і жителів міста, і міського бюджету. Мелітополь стоїть перед викликом створення нової економічної платформи для свого подальшого розвитку, що вимагає активізації економічної діяльності суб'єктів господарювання. Головним завданням при цьому є подолання проблеми недостатньої кількості сучасних робочих місць із високим рівнем оплати праці.

Місто Мелітополь – це поєднання вигідного географічного розташування, наукових і трудових ресурсів, розвинутої промисловості.

Відповідно до основних документів, що регулюють регіональний розвиток на середньострокову перспективу – Програм розвитку міста та регіону до 2020 року визначено, що ключовою метою є створення міста сталого розвитку, де гармонійно поєднуюватимуться інноваційна високотехнологічна промисловість, висока якість життя та безпечне довкілля.

В якості одного з пріоритетних напрямків розвитку міста було визначено економічний розвиток, спрямований на високий та якісний рівень зайнятості, досягненню якого в найбільшій мірі сприятиме створення та розвиток індустріального парку.

Стратегічна ціль «Запорізький край – інвестиційно приваблива територія з розвинутими індустріальним комплексом та інфраструктурою» є базовою стратегічною ціллю, яка повинна забезпечити структурні зміни в реальному секторі економіки, сприяти розвитку інноваційного виробництва, підкріпленого інвестиційним ресурсом, забезпечити передумови для розвитку підприємництва, яке спроможне швидко пристосовуватись до змін в середовищі та в значній мірі компенсувати відсутність робочих місць в інших секторах економіки.

Основними загрозами у економічній сфері є:

- зниження конкурентоспроможності продукції місцевих підприємств аж до зупинки багатьох з них внаслідок зносу основних фондів на 70-90%, а також великої енерговитратності виробництва;
- скорочення кількості робочих місць, зменшення кількості малих підприємств та фізичних

осіб-підприємців, через коливання ринку, а відтак, скорочення бюджетних надходжень;

- скорочення зовнішніх та внутрішніх інвестицій.

Отже, залучення інвестиційного ресурсу, відновлення промислових підприємств, проведення політики стимулювання розвитку малого і середнього бізнесу, сприяння розвитку експортних можливостей разом із підтримкою місцевого виробника на внутрішньому ринку, сприятимуть досягненню стратегічної цілі.

Основною метою створення індустріального парку в місті Мелітополь є формування єдиної території з облаштованою інфраструктурою для розміщення нових об'єктів промисловості, інноваційної сфери, логістики та супутнього сервісу з ціллю отримання прибутків від створення нових власних підприємств та оренди виробничих та офісних приміщень, а також економічного зростання, створення нових робочих місць, підвищення конкурентоспроможності та активізації інвестиційної діяльності в місті Мелітополь.

Законодавчу базу розробки Концепції створення індустріального парку «Мелітополь» [9] складають: Закон України «Про індустріальні парки», Закон України «Про інвестиційну діяльність», Закон України «Про інноваційну діяльність», Закон України «Про оренду землі», Закон України «Про регулювання містобудівної діяльності», Земельний Кодекс, Податковий Кодекс, Бюджетний Кодекс та інші нормативно-правові акти, що регулюють питання господарської діяльності.

Створення та розвиток індустріального парку в м. Мелітополь дозволить вирішити актуальні для міста питання та забезпечити високий рівень сталого розвитку міста і регіону в цілому.

Ключовими завданнями щодо створення індустріального парку є такі:

- значне зростання економічного потенціалу фірм ініціаторів, шляхом створення нових підприємств в різних сферах економічної діяльності;
- створення сприятливого інвестиційного клімату та забезпечення значного залучення інвестицій;
- забезпечення зростання обсягів зовнішньоекономічної діяльності.
- створення сприятливих умов для ділової активності і розвитку середнього і малого бізнесу в місті та в районі;
- впровадження інноваційних напрямків в економіку, в тому числі: ІТ технології, електроніка, альтернативна енергетика та енергозбереження;
- створення екологічно чистих промислових підприємств;
- забезпечення зростання надходжень до бюджету міста і в інші бюджетів та цільових фондів, в першу чергу за рахунок створення нових робочих місць і збільшення рівня заробітної плати, а також за рахунок орендної плати за землю.;
- створення нових, високотехнологічних робочих місць для молоді, підвищення професійного рівня працівників;
- створення економічних умов для подальшого соціально-культурного розвитку міста і району.

Базовими принципами, які покладено в основу створення та функціонування індустріального парку, є наступні:

- раціональність та ефективність використання існуючого потенціалу міста, включаючи природні, економічні та людські ресурси;
- системність в процесі створення єдиного комплексу комунікацій, інфраструктури та послуг, необхідних для реалізації діяльності учасниками індустріального парку;
- партнерство приватних інвесторів та держави в процесі благоустрою території навколо індустріального парку;
- рівність та недискримінаційне ставлення до резидентів парку незалежно від обсягу інвестицій і країни походження;
- самостійність діяльності резидентів індустріального парку;
- дотримання принципів соціального партнерства;
- екологічність виробничо-господарської діяльності учасників індустріального парку;
- стимулювання створення нових робочих місць та залучення інвестицій на всіх рівнях.

Ініціаторами створення індустріального парку є компанії – ТОВ «ІЗАТЕКС-ІНДАСТРІ», ПАТ «МЕЛІТОПОЛЬСЬКИЙ ЗАВОД ХОЛОДИЛЬНОГО МАШИНОБУДУВАННЯ «РЕФМА», ТОВ «ТОРГІВЕЛЬНИЙ ЦЕНТР «ЕКВАТОР», ТОВ «МЕТСТАР КОМПАНІ», які являються орендарями земельних ділянок та власниками виробничих приміщень. Для управління діяльністю індустріального парку створюється керуюча компанія, якій будуть надані в оренду приміщення, та суборенду – земельні ділянки. Але в подальшому функціонуванні парку при взаємодії з керуючою компанією, учасниками, ініціатором буде виступати юридична особа ТОВАРИСТВО З ОБМЕЖЕНОЮ ВІДПОВІДАЛЬНІСТЮ «ІЗАТЕКС-ІНДАСТРІ»

Загальна площа індустріального парку становить 16,3 га. На території планується 5 зон з різними видами діяльності. Сумарна площа приміщень для оренди становить 84000 кв. м. Враховуючи можливість забезпечення індустріального парку енергетичними ресурсами та спираючись на існуючий науковий та виробничий потенціал міста, його структуру, функціональне призначення індустріального парку становлять наступні пріоритетні

напрямки діяльності підприємств резидентів парку: виробництво запчастин та комплектуючих для сільгосптехніки та автомобілів; глибока переробка та зберігання сільгосппродукції (овочі, фрукти); логістика; ІТ-технології; бізнес-центр та підприємства соціально-культурного призначення; послуги керуючої компанії.

Важливо зазначити, що перелік галузей може бути розширений та/або належним чином скоригований, відповідно до актуальних потреб громади та об'єктивних умов ринку, а також рівня попиту на продукцію.

В Концепції створення індустріального парку «Мелітополь» відображені прогностичні фінансові результати його діяльності (табл. 1).

В розрізі бюджетів кошти розподіляються наступним чином:

- податок з доходів фізичних осіб – 60% – міський бюджет, 40% – державний та обласний;
- податок на прибуток (при умові, що новостворені підприємства будуть приватної власності, тобто не комунальні підприємства) – державний бюджет;
- оренда за користування земельною ділянкою – міський бюджет;
- єдиний соціальний внесок – державний бюджет;
- податок на додану вартість – державний бюджет.

Створення та функціонування індустріального парку значно збільшить надходження до міського бюджету (табл. 2).

Вищенаведені розрахунки показують, що створення індустріального парку в м. Мелітополь є фінансово привабливим проектом з високим рівнем ефективності інвестицій (табл. 3).

Таким чином, загальна сума отриманого чистого прибутку учасниками індустріального парку за 10 років, враховуючи поступове введення його в експлуатацію, складе 1674000 тис. грн.

Термін 10 років було взято, оскільки вважається, що інвестиційно привабливий проект повинен мати термін окупності не більше 10 років. Тобто за цей термін інвестор має повністю повернути вкладені інвестиції у вигляді прибутку. Отже, можна зробити висновок, що орієнтовна сума прямих інвестицій, які можна залучити на розвиток індустріального парку, за умови їхньої окупності протягом 10 років за рахунок отриманого прибутку складе близько 1674000 тис. грн. (64,5 млн. дол.).

Таблиця 1

Прогностичні фінансові результати діяльності індустріального парку на період 2018-2022 років, тис. грн.

Найменування	Роки					Всього
	2018	2019	2020	2021	2022	
ПДВ	473,4	41251,3	86978,0	138256,0	147248,4	414207,1
Податок на прибуток	0	0	0	0	39400,0	39400,0
Оренда землі	0	1173,6	1173,6	1173,6	1173,6	4694,4
Податок з доходу фізичних осіб	0	6095,7	14299,0	25166,2	33931,4	79492,3
ЄСВ	0	7450,3	17476,5	30758,6	41471,8	97157,2
Разом	473,4	55970,9	119927,1	195354,4	263225,2	634951,0

Джерело: розраховано авторами Концепції індустріального парку Мелітополь

Таблиця 2

Прогнозні надходження в розрізі міського бюджету, тис. грн.

Найменування	Роки				
	2018	2019	2020	2021	2022
Податок з доходу фізичних осіб	-	3657,4	8579,4	15099,7	20358,8
Орендна плата за землю	-	1173,6	1173,6	1173,6	1173,6
Пільга по орендній платі за землю	-	-1173,6	-1173,6	-1173,6	-1173,6
Разом з урахуванням пільги	-	3657,4	8579,4	15099,7	20358,8

Джерело: додатково можливі надходження від сплати акцизу на слабо-алкогольні напої та реєстраційні збори фізичних осіб-підприємців

Таблиця 3

Розрахунок прогнозних інвестицій, тис. грн.

Найменування	Роки											
	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027	Всього	
Чистий прибуток підприємств ІІІ, тис. грн.	0	0	0	0	180000	250000	311000	311000	311000	311000	311000	1674000

Джерело: розраховано авторами Концепції індустріального парку Мелітополь

Враховуючи досвід створення та розвитку індустріального парку можна стверджувати, що це неминуче призведе до розвитку малого та середнього бізнесу. Зокрема, кожні 20 робочих місць, створених в промисловості приводять до створення 3-4 місць в обслуговуючих галузях, також у місті, як правило, використовуються від 30% до 40% доходів населення, отриманих у вигляді заробітної плати, на придбання товарів повсякденного побуту, що пропонуються на ринку суб'єктами підприємницької діяльності – переважно представниками малого і середнього бізнесу. Таким чином, можна зробити висновок, що діяльність промислового парку приведе не тільки до збільшення кількості суб'єктів малого та середнього бізнесу, але й до суттєвого зростання їх доходів.

Загалом варто відзначити, що створення індустріального парку у м. Мелітополь є дуже значним і масштабним проектом, «точкою зростання», що дозволить отримати наступні позитивні результати:

- створити сприятливі умови для розміщення нових підприємств, у тому числі з іноземним капіталом;
- активізує процеси залучення в економіку зовнішніх та внутрішніх інвестицій;
- збільшить надходження до бюджетів усіх рівнів податків, зборів та обов'язкових платежів;
- здійснить технічне переоснащення підприємств;
- забезпечить випуск конкурентоспроможних товарів;
- забезпечить ефективне використання потенціалу існуючих підприємств;

- збільшить регіональні темпи зростання промислового виробництва;

- збільшить кількість зайнятого населення, і, як наслідок, покращення соціальних стандартів та економічної ситуації як у місті, так і в районі і у регіоні в цілому;

- забезпечить зростання рівня заробітної плати, підвищення рівня і якості життя населення;

- мінімізує негативний вплив кризи та її наслідків на економіку регіону.

Підсумовуючи вищевикладені орієнтовні розрахунки, можна передбачати, що функціонування індустріального парку забезпечить високий рівень економічної, фінансової та бюджетної ефективності.

Висновки. За результатами дослідження виявлено системний причинно-наслідковий зв'язок між створенням кластерних систем та підвищенням конкурентних переваг регіонів.

Створення та функціонування індустріальних парків сприяє інтенсифікації розвитку підприємництва і посиленню ринкових позицій економічних суб'єктів. Індустріальний парк є основою для формування єдиної території з облаштованою інфраструктурою для розміщення нових об'єктів промисловості, інноваційної сфери, логістики та супутнього сервісу з ціллю отримання прибутків від створення нових власних підприємств та оренди виробничих та офісних приміщень, а також економічного зростання, створення нових робочих місць, підвищення конкурентоспроможності та активізації інвестиційної діяльності в регіоні.

Література:

1. Кирилов Ю.Є. Кластери як інструмент підвищення конкурентоспроможності національної економіки в умовах глобалізації / Ю.Є. Кирилов // Ефективна економіка – [Електронний ресурс]. – 2013. – № 12. – Режим доступу: www.economy.nayka.com.ua.
2. Соколенко С.І. Кластери в глобальній економіці / С.І. Соколенко. – К.: Логос, 2004. – 848 с.
3. Кропивко М.Ф. Концептуальний підхід до кластерної організації та управління розвитком агропромислового виробництва / М.Ф. Кропивко // Економіка АПК. – 2010. – № 11. – С. 3-13.
4. Мазнев Г.Є. Інноваційні технологічні кластери: особливості та застереження / Г.Є. Мазнев // Економіка АПК. – 2013. – № 8. – С. 63-67.
5. Прохоров Б. Індустріальні парки чи кластери. Що краще стимулює інновації? / Б. Прохоров [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://delo.ua/economyandpoliticsinukraine/industrialni-parki-chi-klasteri-scho-krasche-sti-347478>.
6. Розпорядження Кабінету Міністрів України № 447-р від 1 серпня 2006 р. «Про схвалення Концепції створення індустріальних (промислових) парків» [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://www.kmu.gov.ua/ua/nras/43472275>.

7. Індустріальні парки в Україні: що це таке і чи вдасться їх реанімувати [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://mind.ua/publications/20186816-industrialni-parki-v-ukrayini-shcho-ce-take-i-chi-vdastsya-yih-reanimuvati>.

8. Постанова Кабінету Міністрів України № 385 від 6 серпня 2014 р. «Про затвердження Державної стратегії регіонального розвитку на період до 2020 року» [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/385-2014-%D0%BF>.

9. Концепція індустріального парку «Мелітополь». Концепція розроблена при участі ТОВ «Інвестиційне агентство розвитку регіонів України», Асоціації індустріальних парків України, Торгово-промислової палати України, Управління стратегічного розвитку міста Мелітопольської міської ради, ТОВ «Центр стратегічного розвитку територій». 2018 р. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://investment.zoda.gov.ua/uk/industrialnyi-park-melitopoly>.

ПРОЦЕССЫ КЛАСТЕРИЗАЦИИ И СОЗДАНИЕ ИНДУСТРИАЛЬНЫХ ПАРКОВ КАК ИНСТРУМЕНТ РЕГИОНАЛЬНОГО РАЗВИТИЯ

Верховод И.С.

*кандидат экономических наук, доцент,
Мелитопольский государственный педагогический университет
имени Богдана Хмельницкого*

В статье проанализированы теоретические основы кластера, характерные особенности и преимущества кластерных формирований. Обоснованы методологические основы создания и функционирования индустриальных парков на примере индустриального парка «Мелитополь». Сделано предварительное определение основных ресурсов, расходов и плановых поступлений финансовых средств. Подчеркнуто, что инвестирование на территории индустриального парка является благоприятной для инвестора формой ведения бизнеса и одновременно эффективным механизмом государственной промышленной и инвестиционной политики и политики регионального развития. Определены ключевые задачи по созданию индустриального парка, приоритетные направления его деятельности. Сделан прогноз финансовых результатов, поступлений в разрезе городского бюджета на период 2018-2022 годы и расчет прогнозных инвестиций. Акцентируется, что создание индустриального парка в городе Мелитополь станет точкой роста экономики региона.

Ключевые слова: кластер, индустриальный парк, конкурентоспособность кластерных формирований, инвестиционно-инновационная политика, региональное развитие.

THE PROCESSES OF CLUSTERIZATION AND CREATION OF INDUSTRIAL PARKS AS AN INSTRUMENT OF REGIONAL DEVELOPMENT

Verkhovod I.S.

*Ph.D. in economics
Melitopol Bohdan Khmelnytsky State Pedagogical University*

In this article the theoretical bases of the cluster, characteristic features and advantages of cluster formations are analyzed. The methodological bases of creation and functioning of industrial parks on the example of the industrial park "Melitopol" are substantiated. The preliminary determination of the main resources, expenses and planned revenues of financial resources are conducted. It was emphasized that investing in the industrial park area is a form of business conducive to the investor and at the same time an effective mechanism of state industrial and investment policy and regional development policy. The key tasks for creation of an industrial park and priority directions of its activity are determined. The forecast of financial results, revenues in the context of the city budget for the period 2018-2022 years and the calculation of investments are made. It is emphasized that the creation of an industrial park in the city of Melitopol will be the point of growth of the region's economy.

Keywords: cluster, industrial park, competitiveness of cluster formations, investment-innovation policy, regional development.